

Yaşantılardan rənglər dünyasına

Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının üzvü, Türkiyədəki Ümumdünya Sənətçilər Birliyinin Azərbaycan təmsilçisi Nəvai Mətin erkən yaşlarından könlünü al-əlvan rənglər dünyasına bağlayıb. Bu barədə söz düşəndə deyir ki, Qazax rayonunda, indiki Ağstafanın Zəlimxanlı kəndində orta məktəbdə oxuyarkən onu "balaca rəssam" deyə çağırırmışlar. Bütün siniflərin divar qəzetini o hazırlayırmış. İstedadına həyan olan, rəsmlərinə ilk sahib çıxan isə yanında böyüdüüyü nənəsi olarmış. Kənd məktəbində sərgiləri təşkil edilirmiş.

Onunla Səməd Vurğun bağında görüşüb, yaxınlıqdakı emalatxanasına getdik. İçəri girəndə heyrətə gəldim. Rəssam kiçik otaqda elə böyük sənət dünyası yaratmış ki, bilmirsən nəyə baxasan. Hər tərəfində ayrı bir gözəllik var. Heykəltəraşlıq və rəsm əsərlərinin hər birinin öz cazibəsi var. Sənət əsərlərinə göz gəzdir-gəzdir sorğu-suala başladım, hər bir əsərin tarixçəsini öyrəndim. Mərhum şair Akif Səmədin portretini göstərib onunla olan dostluğundan söz açdı, bu portretin onun üçün xüsusi dəyər daşdığını dedi. Mən də bu yerdə hansı rəsmini "şah əsəri" hesab etdiyini soruşdum.

– 1988-ci ildə milli azadlıq hərəkatının yeni başlanan vaxtları idi, – deyə cavab verdi. – Məhəmməd Hüseyn Şəhriyarın portretini çəkmişdim. O vaxtı bu əsər böyük əks-səda yaratdı, mətbuatda haqqında xoş sözlər yazıldı. Məncə, şah əsərim elə Şəhriyarın portreti olub.

Nəvai Mətin 1989-cu ildə Pedaqoji İnstitutun (indiki ADPU) bədii qrafika fakültəsini bitirib. Onun əsərlərinin mövzusu çoxşaxəlidir. Portret janrına daha çox üstünlük verən rəssam, naturadan təbiət təsvirləri çəkməyi də çox xoşlayır.

Budur, onun "Göyözən" adlı peyzajına baxıram. Seyr etdiyim ecazkar mənərə məni xəyal qanadlarında uzaqlara aparır. Unudulmaz Xalq şairimiz Səməd Vurğunun "Göylərə baş çəkir Göyözən dağı" misrası yadıma

düşür. Göyözənin adı bir qaya olduğunu bilə-bilə niyə dağ kimi təsvir etdiyini soruşanlara Səməd Vurğun "Hünər odur qayanı dağ kimi təsvir edəsən, dağı qaya kimi yox" cavabını vermişdi. Nəvai Mətinin "Göyözən"i də Vurğun şeirində olduğu kimi əzəmətlidir, vüqarlıdır.

Nəvai Mətin xalqımızın başına gələn faciələrə də biganə qalmayaraq, ağırlı mövzularda bir sıra rəsm çəkib. Onun Xocalı soyqırımına, Bakıda 2015-ci il mayın 19-da baş verən və 15 nəfərin ölümü, 64 nəfərin yaralanması ilə nəticələnən yanğın hadisəsinə həsr etdiyi rəsmlərinə etinasız yanaşmaq olmur.

Rəssamın yaşayış binasında yanğına həsr etdiyi əsər Azərbaycan rəngkarlıq sənətində yeni üslub tərzilə seçilir. Həmin əsər 3D formatlı rəsm Azərbaycan rəssamlığında ilk nümunələrindən biri kimi, vitraj və peyzaj yaradıcılığının vəhdətindən ibarət təsirli sənət örnəyidir. Rəsmə baxdıqca, sanki, adamı alov qarsır, özünü faciənin qoynunda hiss edirsən.

Soydaşımızın əsərləri bir çox xarici sərgilərdə də maraqlı doğurub. Onun rəsmləri Amerika, Polşa, İsveçrə, Türkiyə, Rumıniya, Qazaxıstan incəsənət həvəskarlarının kolleksiyalarına daxildir. Elə bu yaxınlarda Türkiyənin İzmir şəhərində "Amazonlar və Tiranlar" adlı sərgidə iştirak edib. Bir qayda olaraq, öz əsərləri ilə fərqlənməyi bacaran rəssam gənclərə də dəstək verir. Onların sərgilərinin təşkilinə, beynəlxalq incəsənət festi-

vallarına qatılmalarına kömək edir.

– **Sizin bir rəssam kimi Ustadımız kim olub?**

– Mənim Ustadım Rəis Rəsulzadədir – Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin nəvəsi. O vaxtlar sovet senzurası səbəbindən biz Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin kim olduğunu bilmirdik. Emalatxanada Rəis müəllim tez-tez babası haqqında söhbətlər edərdi. Mən də onun kim olduğunu bilmədiyim üçün öz babamdan danışardım (gülür). 1988-ci il mitinqləri başlananda Azadlıq meydanında Rəsulzadədən danışıldığını eşidəndə təəcüblənmişdim. Ən yaxındakı telefon köşkünə gedərək oradan Rəis müəllimə zəng edib, həyəcanla demişdim ki, müəllim burda sizin babanızdan danışırırlar.

– **Tez-tez xarici səfərlərdə olursunuz, getdiyiniz ölkələrlə bağlı sənət təəssüratlarınız necədir: onlar və biz seçilirikmi?**

– Ümumiyyətlə, bu gün dünyada incəsənət arxa plana keçib. Mənəviyyət mədiyyəyə məğlub olur. Amma sənət yaşayır, mübarizə aparır. Azərbaycan dövləti daim mədəniyyətə, incəsənətə diqqət və qayğı göstərir. Sadəcə adamlar bu dəyərləri bəzən arxa plana keçirirlər. Sərgilərə az adam gəlir. Bu yöndə təbliğatı gücləndirmək lazımdır.

Nəvai Mətin haqqında təkcə sənət dostları deyil, sənətsevərlər də yüksək fikirdədirlər. Onun haqqında oxuduğum fikirlər, mötəbər sənət adamlarının qənaətləri, təbii olaraq, Azərbaycan və Türkiyənin mədəni mühitində, sənət dünyasında geniş tanınan Nəvai Mətinin obrazını yaradır. Bu obraz yazıçı Aslan Quliyevin dediyi kimi, "rənglər və işıq dünyasının adamı", "həyatın işığını əsərlərinə hopdurən" bir rəssamın portretini göz önündə canlandırır.

Rüfət MƏHƏRRƏMOV